

From: Oksanen Merja <Merja.Oksanen@hus.fi>
Sent: torstai 21. elokuuta 2025 12.46
To: Roth Venla (OM)
Subject: VN/23404/2023; HUS-yhtymä; T4A1; Lasten ja nuorten oikeuspsykologian yksikön lausunto

Hei

Kävimme yksikössämme pienellä porukalla läpi lähettämäsi kysymykset. Meille, Lasten ja nuorten oikeuspsykologian yksikköön, on tullut viime vuosina yhä useampia juttuja, joissa ihmiskauppa yhtenä osana epäilyä. Selkeästi asia enenevässä määrin mietinnässä yhteistyötahoillamme.

HUS:n lasten ja nuorten oikeuspsykologian yksikön kannanotto

HUS:n lasten ja nuorten oikeuspsykologian yksikkö vastaa Etelä-Suomen yhteistyöalueella lasten ja nuorten oikeuspsykologisista selvityksistä. Yksikkö tekee asiantuntijatyötä erityisesti vakavien rikosten yhteydessä, mukaan lukien seksuaaliväkivalta- ja pahoinpitelyrikokset. Viime vuosina yksikön tehtäväkentässä on alkanut näkyä myös ihmiskauppaan liittyvät tapaukset, mikä on tuonut mukanaan uusia haasteita.

1. Mikä on näkemyksenne mukaan em. ihmiskaupan ilmenemismuotoihin (seksuaalinen hyväksikäyttö, pakkoavioliitto, nuoriso- ja jengirikollisuuden yhteydessä ilmenevä hyväksikäyttö) liittyvän ihmiskaupan tilannekuva ja viimeaikainen kehitys?

Viime vuosina yksikköön on alkanut saapua poliisin pyyntöjä, joissa yhtenä keskeisenä teemana on epäily ihmiskaupasta. Epäilyt ovat liittyneet esimerkiksi pakkoavioliittoihin, pakottavaan kontrolliin ja seksuaaliväkivaltaan erilaisissa konteksteissa. Yksi tärkeä ryhmä näissä ovat olleet sijaispaikoista luvattomasti poissa olevat nuoret.

Yksikköön ohjautuvat ensisijaisesti pienet lapset ja nuoret, joilla on erityisiä tuen tarpeita. On tärkeää huomata, että suuri osa esimerkiksi jengirikollisuuteen liittyvistä tapauksista käsitellään ensisijaisesti poliisin toimesta ilman yksikön osallisuutta. Lakimuutokset ovat laajentaneet ihmiskaupan määritelmää, mikä on vaikuttanut tapausten tunnistamiseen ja käsittelyyn. Myös joissain tapauksissa, jotka aiemmin käsiteltiin pahoinpitely- tai laiminlyöntirikoksina, tutkitaan tällä hetkellä ihmiskauppana.

2. Millaisia haasteita tunnistatte ihmiskaupan vastaisessa työssä tällä hetkellä?

Keskeisimmät haasteet liittyvät osaamiseen ja tunnistamiseen. Ihmiskauppaan liittyvä osaaminen on vielä vähäistä, eikä aina tunnisteta, mihin kaikkeen ihmiskauppapykäliä voidaan soveltaa. Yksikön työntekijät ovat osallistuneet aiheeseen liittyviin koulutuksiin, mutta lisäkoulutuksen tarve on edelleen olemassa. Samoin sidosryhmillämme, kuten sosiaalitoimessa.

Ilmiön tunnistaminen ja määrittely on vielä epäselvää monelle viranomaiselle. Lisäksi moni uhri ei välttämättä tunnista olevansa uhri tai ole halukas osallistumaan selvittelyihin. Erityisen tärkeää on huomioida esitutinnan aikana, että rikoksesta epäillyt henkilöt saattavat olla myös esimerkiksi ihmiskaupan uhreja.

3. Miten ihmiskauppaa voitaisiin näkemyksenne mukaan ehkäistä nykyistä tehokkaammin?

Ehkäisyn kannalta keskeisenä näemme riittävien resurssien turvaamisen mielenterveys-, päihde- ja perhepalveluihin. Nuorten hyvinvoinnin tukeminen ja huono-osaisuuden vähentäminen on keskeistä, jotta heidän riskinsä altistua ihmiskaupalle ei lisääntyisi.

4. Miten ihmiskaupan uhreja voitaisiin tavoittaa ja tunnistaa nykyistä paremmin?

Tapausten monialaisessa arvioinnissa tulee muistaa huomioida mahdollisuus siihen, että kyseessä voisi olla ihmiskauppaan liittyvät ilmiöt. Konsultaatorakenteiden kehittäminen ja vakiinnuttaminen ihmiskauppaan liittyen olisi tärkeää jo olemassa oleville palveluiden tarjoajille.

5. Miten ihmiskaupan uhreja voitaisiin auttaa nykyistä paremmin? Miten palveluohjausta voitaisiin parantaa?

Konsultaatiomahdollisuuksien ja tietoisuuden oikeuksista sekä tuen tarpeista tulisi olla paremmin tiedossa kaikille maahan saapuville, mukaan lukien alaikäiset.

Epäillyille uhreille on tärkeää avata ilmiötä ja siihen liittyviä teemoja selkeästi. Psykoedukaatiomateriaalien tulisi olla saatavilla usealla kielellä. On huomioitava, että epäiltyjä uhreja saatetaan joutua motivoimaan pitkään, ennen kuin he ovat halukkaita keskustelemaan ilmiöstä tai ottamaan vastaan tukea. Nykyään monissa palveluissa tukea ei tarjota erityisen sinnikkäästi, vaan mikäli asiakas ei ole motivoitunut vastaanottomaan apua, aisaan ei välttämättä palata.

6. Millaisia toimia näkemyksenne mukaan tarvittaisiin rikosvastuun toteuttamiseksi nykyistä tehokkaammin ihmiskaupparikosasioissa?

Tilanne vaikuttaa kehittyvän myönteiseen suuntaan, sillä ihmiskauppa näkyy enenevässä määrin rikosnimikkeinä tapauksissamme. Jatkossa yksiköiden toimintaa säätelevä järjestämislaki kattaa mahdollisesti myös ihmiskaupparikokset. Tällä hetkellä yksikköön ohjautuvat pahoinpitely- ja seksuaaliväkivaltarikokset. Usein ihmiskaupparikoksissa esiintyy myös näitä elementtejä, mutta ei aina. STM johtaa lain päivitystä ja tarkoitus on, että yksikön palvelut ovat jatkossa selkeämmin myös ihmiskaupan epäiltyjen uhrien käytettävissä.

Terveisin

Merja Oksanen
Lastenpsykiatri
Lasten ja nuorten oikeuspsykologian yksikkö
050 4279182

Lähettäjä: Roth Venla (OM) <Venla.Roth@gov.fi>

Lähetetty: keskiviikko 25. kesäkuuta 2025 15.21

Kopio: Pennanen Aino (OM) <aino.pennanen@gov.fi>

Aihe: Lausuntopyyntö: ihmiskaupan vastaisen toimintaohjelman päivittäminen

Jotkut tämän viestin vastaanottaneet henkilöt eivät usein saa sähköpostia lähettäjältä venla.roth@gov.fi. [Lue, miksi tämä on tärkeää](#)

Hei,

Oikeusministeriö pyytää kunnioittavimmin kirjallista asiantuntijalausuntoanne osana ihmiskaupan vastaisen toimintaohjelman 2021–2023 päivittäishanketta. Päivitys valmistellaan oikeusministeriön 3.4.2025 asettamassa työryhmässä, jonka puheenjohtajana toimin. Työryhmän ehdotuksen on tarkoitus valmistua vuoden 2025 loppuun mennessä. Päivitetyn toimintaohjelman tulee hyväksymään sisäisen turvallisuuden ja oikeudenhoidon ministerityöryhmä.

Työryhmän tehtävänä on päivittää ihmiskaupan vastainen toimintaohjelma painopisteinä toimet, jotka kohdistuvat seksuaaliseen hyväksikäyttöön liittyvän ihmiskaupan, lapsiin ja nuoriin kohdistuvan ihmiskaupan, pakkoavioliittoon tai siihen rinnastettavaan liittoon saattamisen, nuoriso- ja jengirikollisuuteen sekä järjestäytyneeseen rikollisuuteen liittyvän ihmiskaupan ehkäisyyn ja torjuntaan ja ilmiöiden tunnistamiseen erityisesti lasten ja nuorten ihmiskaupan osalta.

Pyydämme ystävällisesti kirjallista asiantuntijalausuntoanne **25.8.2025 mennessä**. Toivomme asiantuntijakuulemisten kautta saavamme mahdollisimman kattavan käsityksen nykytilasta ja myös ehdotuksia tuleviksi toimenpidetarpeiksi. Tämä lausuntopyyntö on lähetetty paitsi joillekin nimetyille asiantuntijoille, jos meillä on sellainen ollut tiedossa, ja/tai edustamallenne organisaatiolle.

Lisätietoja voi tarvittaessa kysyä minulta (olen lomalla 7.7.-3.8.). Kiitän jo etukäteen yhteistyöstä!

Ystävällisin terveisin,

Venla Roth

Valtioneuvoston ihmiskaupan vastaisen työn koordinaattori, OTT I Samordnare för arbetet mot människohandel, jur.dr. I Government Anti-Trafficking Co-ordinator, LL.D.

Oikeustieteen työelämäprofessori, Turun yliopisto I Arbetslivsprofessor i juridik, Åbo universitet I Professor of Practice in Law, University of Turku

Oikeusministeriö I Justitieministeriet I Ministry of Justice

PL 25 I PB 25 I PO BOX 25

00023 Valtioneuvosto I 00023 Statsrådet I 00023 Government

etunimi.sukunimi@gov.fi I fornam.efternam@gov.fi I firstname.surname@gov.fi

Puhelin I Telefon I Tel. +358 (0)295 150 011

www.oikeusministerio.fi

Huomaathan, että viesti on tullut HUSin ulkopuoliselta lähettäjältä. Avaa mahdolliset linkit ja liitteet vain, jos olet varma lähettäjästä.